

Ένας χρόνος σε δέκα αριθμούς

Description

Μαρία Δεμερτζή*

Όταν η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου του περασμένου έτους, η ελπίδα ήταν ότι αυτός ο περιττός και βάνουσος πόλεμος θα διαρκούσε μόνο λίγες εβδομάδες. Βρισκόμαστε τώρα ένα χρόνο μετά, κι ο πόλεμος συνεχίζεται χωρίς προφανές τέλος. Στην πρόσφατη παρέμβασή του στη διάσκεψη ασφαλείας του Μονάχου, ο καγκελάριος Σολτς είπε ότι θα ήταν [«σοφό να προετοιμαστούμε για έναν μακρύ πόλεμο στην Ουκρανία»](#).

Τι είναι διαφορετικό στην Ευρώπη, κι ενδεχομένως στον κόσμο, ως αποτέλεσμα αυτής της βάνουσης εισβολής; Χωρίς να είναι εξαντλητικοί, οι παρακάτω 10 αριθμοί παρουσιάζουν ορισμένες αλλαγές, αν όχι ροπές, απόρροια των γεγονότων στην Ουκρανία.

1. [8.054.405](#) είναι ο αριθμός των προσφύγων από την Ουκρανία που καταγράφεται σε όλη την Ευρώπη. Μόλις πέντε εκατομμύρια είναι καταγεγραμμένοι και μπορούν να αντλούν από τα εθνικά συστήματα πρόνοιας στις αντίστοιχες χώρες. Σύμφωνα με μελέτη της Population Europe, ο πληθυσμός της Ουκρανίας κινδυνεύει να μειωθεί μέχρι κι ένα τρίτο τις επόμενες δύο δεκαετίες ως αποτέλεσμα της ρωσικής εισβολής.
2. [-35%](#) είναι το ποσό κατά το οποίο συρρικνώθηκε η οικονομία της Ουκρανίας το 2022, σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα. Κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους το ποσοστό φτώχειας αυξήθηκε από 5% σε 20% κι η Ουκρανία έχασε 15 χρόνια

ευημερίας όπως αυτό καταμετράται από το κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

3. [500 δισεκατομμύρια](#) ευρώ (τουλάχιστον) είναι το εκτιμώμενο κόστος της ανοικοδόμησης της Ουκρανίας σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα. Ο αριθμός αυτός εκτιμήθηκε τον Ιούνιο σε περίπου [350 δις ευρώ και αυξάνεται με την διάρκεια του πολέμου. Το ΑΕΠ της Ουκρανίας ήταν 200 δισεκατομμύρια δολάρια το 2021, οπότε το εκτιμώμενο κόστος της ανοικοδόμησης θα είναι φορές πολλαπλάσιο.](#)
4. [657 δισεκατομμύρια](#) ευρώ είναι το ποσό που οι κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) διέθεσαν συλλογικά για να προστατεύσουν τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις από το ενεργειακό σοκ κατά τη διάρκεια του 2022 (και 103 δισεκατομμύρια ευρώ στο Ηνωμένο Βασίλειο). Το ποσό που διαιτήθηκε αντιπροσώπευε έως και 9% του αντίστοιχου ΑΕΠ, π.χ για τη Σλοβακία, πάνω από 7% για τη Γερμανία και 5.2% για την Ελλάδα.
5. [140 δισεκατομμύρια](#) ευρώ (σχεδόν) είναι το ποσό που έχει καταβάλει η ΕΕ στη Ρωσία για ενέργεια (φυσικό αέριο, πετρέλαιο και άνθρακα) από την έναρξη του πολέμου. Καθώς οι τιμές, κυρίως του φυσικού αερίου, ήταν στο υψηλότερο επίπεδο όλων των εποχών, τα συνολικά έσοδα από την πώληση πετρελαίου και φυσικού αερίου αντιπροσώπευαν το [45%](#) του ρωσικού κρατικού προϋπολογισμού.
6. [76%](#) είναι η μείωση των Ευρωπαϊκών εισαγωγών ρωσικού φυσικού αερίου σήμερα από την έναρξη του πολέμου. Αυτό σημαίνει ότι η εξάρτηση της ΕΕ από το ρωσικό φυσικό αέριο έχει μειωθεί από 51% στην αρχή του πολέμου στο επίπεδο του 14%. Αυτό δεν οφείλεται μόνο στη μείωση των εισαγωγών φυσικού αερίου από τη Ρωσία, αλλά και στην μείωση της συνολικής ζήτησης φυσικού αερίου κατά [12%](#) το 2022, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της περιόδου 2019-2021.
7. [3%](#) είναι σήμερα η εξάρτηση της ΕΕ από το ρωσικό αργό πετρέλαιο. Δηλαδή η ΕΕ εισάγει μόνο 3% των πετρελαϊκών της αναγκών από την Ρωσία σε αντίθεση από πριν την έναρξη του πολέμου που εισήγαγε 25% των αναγκών της. Η εξάρτηση της ΕΕ είχε ήδη μειωθεί τον Οκτώβριο του 2022, αλλά μόλις τον Δεκέμβριο επιβλήθηκε εμπάργκο σε πάνω από το 90% του Ρωσικού αργού πετρελαίου που εισάγεται διά θαλάσσης. Αν και οι ροές αγωγών δεν υπόκεινται σε εμπάργκο, η προσδοκία είναι ότι κι αυτές θα σταματήσουν σύντομα.
8. [33%](#) είναι η προβλεπόμενη αύξηση των αμυντικών δαπανών της ΕΕ έως το 2025. Τα 26 μέλη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας δαπάνησαν συλλογικά το 2021 [214](#) δισεκατομμύρια [ευρώ](#), ποσό που αντιστοιχεί στο 1,5 % του συνολικού ΑΕΠ. Συγκριτικά, η ΕΕ δαπανά κατά μέσο όρο [5%](#) για την εκπαίδευση και σχεδόν [11%](#) για την υγειονομική περίθαλψη. Τα κράτη μέλη ανακοίνωσαν αύξηση των αμυντικών δαπανών κατά 70 δισεκατομμύρια ευρώ έως το 2025. Επίσης, τα κράτη μέλη

διέθεσαν το ρεκόρ των 7,9 δισεκατομμυρίων ευρώ από κοινού σε ευρωπαϊκά έργα προμηθειών αμυντικού εξοπλισμού, ποσό σχεδόν διπλάσιο από τα 4,1 δισεκατομμύρια ευρώ που διαιτήθηκαν το 2020. Οι ΗΠΑ ξόδεψαν 858 δολάρια για την άμυνα, ποσό που αντιστοιχούσε στο [3,5%](#) του ΑΕΠ το 2021. Οι ΗΠΑ έχουν επίσης εγκρίνει αύξηση [8%](#) για το 2023.

9. [000](#) είναι ο εκτιμώμενος αριθμός Ρώσων πολιτών που έχουν εγκαταλείψει τη χώρα σε 3 κύματα. Το πρώτο κύμα ξεκίνησε στην αρχή της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, κυρίως από ανθρώπους που αντιτάχθηκαν στον πόλεμο. Ένα δεύτερο κύμα εγκατέλειψε την χώρα το καλοκαίρι του 2022, κυρίως άνθρωποι που χρειάστηκαν χρόνο για να οργανώσουν την αναχώρησή τους. Τέλος, ένας μεγάλος αριθμός πολιτών, κυρίως άνδρες, εγκατέλειψε τη χώρα τον Σεπτέμβριο του περασμένου έτους, προσπαθώντας να αποφύγει την μερική επιστράτευση που ανακοίνωσε το κράτος.
10. [345 εκατομμύρια](#) είναι ο αριθμός των ανθρώπων που αντιμετωπίζουν οξεία επισιτιστική [ανασφάλεια](#) σε 82 χώρες, σύμφωνα με το Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα του ΟΗΕ. Αυτό είναι αποτέλεσμα του κλίματος, της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία. Η Ουκρανία και η Ρωσία [παρέχουν](#) το 30% της παγκόσμιας κατανάλωσης σιταριού και κριθαριού, το ένα πέμπτο του αραβοσίτου της, και πάνω από το ήμισυ του ηλιέλαιου της. Η έλλειψη πρόσβασης σε λιμάνια, λόγω του πολέμου, προκάλεσε απότομη [αύξηση των τιμών των τροφίμων](#) θέτοντας σε κίνδυνο την επισιτιστική ασφάλεια. Στην ίδια την Ουκρανία δε, εκτιμάται πως ένα στα τρία νοικοκυριά είναι έχει έλλειψη βασικών τροφίμων σύμφωνα με τον ΟΗΕ.

Όταν τελειώσει αυτός ο πόλεμος, ο κόσμος θα είναι διαφορετικός. Η ίδια η Ουκρανία θα έχει προσδεθεί στην ΕΕ με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, η ΕΕ θα έχει διαφοροποιήσει το ενεργειακό της μείγμα και τη γεωγραφική της εξάρτηση και η ρωσική οικονομία θα έχει χάσει τόσο σημαντικό ανθρώπινο κεφάλαιο όσο και τον καλύτερο πελάτη της, την ΕΕ. Αλλά ο κόσμος θα είναι επίσης πιο σαφώς κατακερματισμένος κι επομένως πιο δύσκολο να κυβερνηθεί. Ένας χρόνος θα έχει κάνει μεγάλη διαφορά.

** Η Μαρία Δεμερτζή είναι Ανώτερη Ερευνήτρια στο Bruegel, ερευνητικό ινστιτούτο στις Βρυξέλλες, και καθηγήτρια οικονομικής πολιτικής στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο. Αυτό το κείμενο δημοσιεύτηκε σε αγγλική έκδοση από το Bruegel και στο Blog της Εταιρείας Κυπριακών Οικονομικών Μελετών.*